

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

29 / 5 / 2021

ΛΥΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΗ ΟΜΑΔΑ

**ΘΕΜΑ Α**

**A1.** Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας στο τετράδιό σας τον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση και δίπλα του τη λέξη **Σωστό**, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη **Λάθος**, αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

1. Η συνθετότητα των σύγχρονων κοινωνιών, η παγκοσμιοποίηση, οι υπερκρατικοί θεσμοί και η δημιουργία διεθνών κέντρων λήψης αποφάσεων ~~αν και αυξάνουν την αμεσότητα~~ της επικοινωνίας μεταξύ των κυβερνήσεων και των πολιτών μπορούν να επιτείνουν την πολιτική αλλοτρίωση. **Λ**
2. Οι ιστορικοί σε γενικές γραμμές συμφωνούν ότι τα πρώτα στοιχεία γένεσης του κράτους ανιχνεύονται στο τέλος του Μεσαίωνα και συγκεκριμένα από το ~~18ο και 19ο~~ αιώνα στη Δυτική Ευρώπη. **Λ**
3. Ο δεύτερος τύπος κοινωνικής διαστρωμάτωσης κατά τον Βέμπερ διαμορφώνεται με βάση την κατανομή της δύναμης μεταξύ των ατόμων, πράγμα που σημαίνει την επιρροή που μπορεί να ασκήσει ένα άτομο στη δράση μιας ομάδας. **Σ**
4. Οι εφαρμογές του τaylorικού και στη συνέχεια του φορντικού συστήματος οργάνωσης της εργασίας επέτρεψαν την αύξηση του ωφέλιμου χρόνου εργασίας. **Σ**
5. Μία από τις διαφορές ανάμεσα στην κοινωνική θεωρία και την καθημερινή θεωρητική σκέψη είναι ότι στη θεωρητική προσέγγιση ενός θέματος δεν είναι απαραίτητη η βιωματική σχέση με αυτό ή η άμεση εμπειρία. **Σ**

Μονάδες **15** (5x3)

**A2.** Να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό καθεμιάς από τις παρακάτω προτάσεις και, δίπλα στον αριθμό, το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

**I.** Μερικές από τις αλλαγές που συγκλόνισαν την Ευρωπαϊκή κοινωνική πραγματικότητα μετά Γαλλική Επανάσταση και τη βιομηχανική Επανάσταση στην Αγγλία είναι:

- α. η έξοδος των αγροτών από την ύπαιθρο, η ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου και η παραγωγή των τεχνολογιών της πληροφορικής και της επικοινωνίας.
- β. η εμφάνιση της εργατικής τάξης και η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού ανθρώπων στις πόλεις.
- γ. η έξοδος των αγροτών από την ύπαιθρο, η εισαγωγή των μηχανών στους χώρους δουλειάς και η δημιουργία της τηλεργασίας.
- δ. τα α και γ.

**II.** Ποιο από τα παρακάτω **δεν** ισχύει σχετικά με τη σχολή του λειτουργισμού;

- α. Κυριάρχησε άνευ αντιπάλου κατά το μεγαλύτερο μέρος του 20ού αιώνα.
- β. Ονομάστηκε << λειτουργισμός >> εξαιτίας της έμφασης που έδωσε στις λειτουργίες των θεσμών.
- γ. Υποστήριζε ότι κατά τη διάρκεια της αλληλεπίδρασης παράγονται ποικίλα νοήματα μέσω των γλωσσικών κατηγοριών, τα οποία βοηθούν να γίνεται αντιληπτός ο κόσμος γύρω μας.
- δ. Χρησιμοποιείται ακόμη από την κοινωνιολογία προκειμένου να μελετήσει και να ερμηνεύσει την κοινωνία, τους θεσμούς, τις λειτουργίες και τις δυσλειτουργίες τους.

Μονάδες **10** (2x5)

## ΘΕΜΑ Β

**B1.** Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των όρων: <<ευελιξία στην εργασία>>, <<πολιτική κοινωνικοποίηση>>, <<οικονομική ελίτ>> στο μοντέλο των ελίτ.

Μονάδες 10

Η αντιμετώπιση της ανεργίας αποτελεί κομβικό σημείο στην πολιτική κάθε κράτους. • Ο στόχος βέβαια δεν είναι άλλος από τη μείωση της ανεργίας, η οποία αμβλύνει, με τη σειρά της, τις ανισότητες και τη φτώχεια. • Για το λόγο αυτό διατυπώνονται προτάσεις όπως η μερική απασχόληση ή η πρόωγη συνταξιοδότηση εργαζομένων ή, αντίθετα, η αύξηση των ορίων ηλικίας για συνταξιοδότηση κ.ά.

4 Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η **ευελιξία στην εργασία**, η οποία ορίζεται ως η συνεχής μετακίνηση του εργαζόμενου σε διαφορετικές εργασιακές θέσεις. • Αυτό σημαίνει ότι πολλοί εργαζόμενοι στη διάρκεια της επαγγελματικής ζωής τους θα αλλάξουν παραπάνω από μία φορά θέση εργασίας. • Τα συναισθήματα ωστόσο που συνοδεύουν τον εργαζόμενο εξαιτίας αυτών των αλλαγών είναι η αβεβαιότητα και η ανασφάλεια. • Τέτοια μέτρα εξάλλου θα πρέπει να συνοδεύονται και από την προσπάθεια ανάπτυξης της οικονομίας και τόνωσης των επενδύσεων, τα οποία με τη σειρά τους θα δώσουν νέες θέσεις εργασίας.

3 Στο πλαίσιο μιας συγκεκριμένης κοινωνίας τα άτομα γίνονται δέκτες, αλλά και φορείς της **πολιτικής κοινωνικοποίησης**, δηλαδή συμμετέχουν σε μια συνεχή διαδικασία διαμόρφωσης και αλληλεπίδρασης πολιτικών αξιών, στάσεων, αναπαραστάσεων και συμπεριφορών που μεταβιβάζονται σ' αυτά μέσω των θεσμών κοινωνικοποίησης.

3 Η **οικονομική ελίτ** αποτελείται κυρίως από διευθυντές μεγάλων επιχειρήσεων, μεγαλομετόχους και υψηλόβαθμα στελέχη των εργοδοτικών οργανώσεων. • Αυτή η ελίτ λειτουργεί ως ομάδα πίεσης απέναντι στην πολιτική ελίτ με στόχο την υπεράσπιση των συμφερόντων της, ενώ, στην περίπτωση που νιώσει ότι τα συμφέροντα της απειλούνται, μπορεί να φτάσει μέχρι και στην ανατροπή της κυβέρνησης.

**B2.** Η κοινωνιολογία, μεταξύ άλλων, έχει ως αντικείμενο μελέτης τον μετασχηματισμό των κοινωνιών. Να αναφερθείτε **α.** στην <<πάλη των τάξεων>> στο έργο του Μαρξ και **β.** στα τρία στάδια εξέλιξης του ανθρώπινου πνεύματος κατά τον Κοντ.

Μονάδες 15

2 Το κλειδί για να κατανοήσουμε το έργο του Μαρξ και την αντίληψη που είχε για την ιστορία είναι η <<ταξική πάλη>>. • Μέχρι σήμερα η ιστορία κάθε κοινωνίας είναι η ιστορία των κοινωνικών συγκρούσεων και της πάλης των τάξεων (π.χ. στο καπιταλιστικό σύστημα είναι η πάλη ανάμεσα στους κεφαλαιοκράτες και τους εργάτες). • Οι ιδέες του Μαρξ για τις κοινωνικές τάξεις και τις ταξικές διακρίσεις άσκησαν και συνεχίζουν να ασκούν μεγάλη επιρροή στους κοινωνιολόγους.

3 Οι θεωρητικοί της σχολής των συγκρούσεων ισχυρίζονται ότι οι συγκρούσεις στην κοινωνία είναι αναπόφευκτες λόγω της συνεχούς παραγωγής ανισοτήτων. • Πηγή έμπνευσης των θεωρητικών αυτών ήταν ο Κ. Μαρξ, ο οποίος υποστήριξε ότι υπάρχει αμείωτος ανταγωνισμός μεταξύ της αστικής και της εργατικής τάξης. • Ο ανταγωνισμός αυτός, χαρακτηριστικό γνώρισμα του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής φέρνει σε αντιπαράθεση τους κατόχους των μέσων παραγωγής με τους προλετάριους, που στερούνται αυτά τα μέσα. • Η αντιπαράθεση αυτή ή αλλιώς, **πάλη των τάξεων**, είναι, σύμφωνα με τον Μαρξ, ο μοχλός της ιστορίας.

2 Για τον Μαρξ ο κοινωνικός καταμερισμός εργασίας είναι αυτός που φέρνει σε αντίθεση συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες: • οι ιδιοκτήτες των μέσων παραγωγής και οι εργάτες έρχονται σε σύγκρουση όσον αφορά τη διανομή του πλούτου που δημιουργείται από την εργασία (υπεραξία), αφού βέβαια δεν έχουν τα ίδια συμφέροντα. • Αυτή η αντιπαράθεση αποτελεί τη βάση της **πάλης των τάξεων**.

A. Κοντ διατύπωσε το νόμο **των τριών σταδίων** του ανθρώπινου πνεύματος:

- 2 • Το **θεολογικό στάδιο**, στο οποίο ο άνθρωπος ερμηνεύει τον κόσμο (τα φυσικά και κοινωνικά φαινόμενα) ως έργο θεοτήτων, δαιμόνων και γενικότερα υπερφυσικών δυνάμεων.
  - 2 • Σ' αυτό το στάδιο παρατηρείται μια «ειδική συμμαχία» ανάμεσα στην επίγεια και την πνευματική εξουσία, δηλαδή ανάμεσα στους στρατιωτικούς και τους ιερείς, ενώ η κυρίαρχη κοινωνική οντότητα είναι η οικογένεια.
  - 2 • Το **μεταφυσικό στάδιο**, στο οποίο ο άνθρωπος ερμηνεύει τον κόσμο με προσφυγή σε αφηρημένες ιδέες και έννοιες, όπως είναι αυτή της «φύσης», που την ανέδειξε σε πρωταρχική οντότητα. • Στο στάδιο αυτό κυριαρχούν οι νομικοί και οι άνθρωποι της Εκκλησίας, ενώ η κυρίαρχη κοινωνική οντότητα είναι το κράτος.
  - 2 • Το **θετικό στάδιο**, στο οποίο ο άνθρωπος παρατηρεί τα φαινόμενα και ανακαλύπτει τους νόμους που τα διέπουν. • Σ' αυτό το στάδιο κυριαρχούν οι επιστήμονες και οι επιχειρηματίες, ενώ η κυρίαρχη κοινωνική οντότητα είναι η ανθρωπότητα στο σύνολό της.
- Είναι προφανές ότι, σύμφωνα με το μοντέλο αυτό του Κοντ, το ανθρώπινο πνεύμα προχωρά από το θεολογικό στο μεταφυσικό τρόπο σκέψης, για να καταλήξει στο θετικό τρόπο που αποτελεί την κορυφαία φάση της εξέλιξης του πνεύματος.

## ΔΕΥΤΕΡΗ ΟΜΑΔΑ

**ΘΕΜΑ Γ** Να απαντήσετε τα παρακάτω ερωτήματα σχετικά με τη διαδικασία της κοινωνικοποίησης:

**G1.** Πού δίνουν έμφαση οι σύγχρονες απόψεις και θεωρίες σχετικά με την κοινωνικοποίηση; **(μονάδες 5)**

2.5 Όλες οι προσεγγίσεις δίνουν έμφαση άλλοτε περισσότερο άλλοτε λιγότερο στα κοινωνικά στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητα του ατόμου. • Οι **σύγχρονες απόψεις** για την κοινωνικοποίηση συμφωνούν στο ότι κάθε άτομο από τη γέννησή του δέχεται επιδράσεις από το κοινωνικό του περιβάλλον, οι οποίες διαμορφώνουν σημαντικά την προσωπικότητά του.

2.5 Αξίζει να επισημάνουμε ότι οι **σύγχρονες θεωρίες** κοινωνικοποίησης δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στο κοινωνικό περιβάλλον και στις συνειδητές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των ατόμων και λιγότερο στο ασυνείδητο και τα βιολογικά ένστικτα των ανθρώπων, τα οποία άλλωστε έχουν αμφισβητηθεί από σχεδόν όλους τους κοινωνιολόγους και τους κοινωνικούς ανθρωπολόγους.

**G2.** Σε ποια μέρη διέκριναν την προσωπικότητα του ατόμου ο Φρόντ και Μιντ; **(μονάδες 10)**

5 Η δεύτερη διάσταση αφορά την ψυχική οργάνωση της προσωπικότητας και σχετίζεται περισσότερο με την ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού. Σύμφωνα με τον Φρόντ, η προσωπικότητα του ατόμου αποτελείται από τρία μέρη:

- Το **«εκείνο»** (id), το οποίο περιλαμβάνει τα βιολογικά ένστικτα και τις ροπές και λειτουργεί με βάση την άμεση ικανοποίηση των αναγκών (το ασυνείδητο).

- Το **«υπερεγώ»** (superego), το οποίο αποτελεί το σύνολο των κανόνων συμπεριφοράς που η κοινωνία επιβάλλει στα μέλη της.

Το **«εγώ»** (ego), που αποτελεί τη συνειδητή πλευρά της προσωπικότητας, τις ψυχικές λειτουργίες με τις οποίες το άτομο ενεργεί. • Το «εγώ» έχει ως βάση την πραγματικότητα. • Αυτό σημαίνει ότι ρυθμίζεται από τις εσωτερικές παρορμήσεις του «εκείνου», αλλά και από τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις που επιβάλλει η κοινωνία.

*Από το «εκείνο», δηλαδή το ασυνείδητο, αναδύονται οι παρορμήσεις, τα ένστικτα και οι βιολογικές ορμές, οι οποίες συχνά συγκρούονται με το «υπερεγώ», δηλαδή την κοινωνία και τον πολιτισμό.*

*• Για να μπορέσει το άτομο να αντιμετωπίσει καταστάσεις που του προκαλούν ένταση και άγχος, καταφεύγει συχνά σε μηχανισμούς άμυνας. • Ο Φρόντ έχει περιγράψει έναν αριθμό αμυντικών μηχανισμών, οι οποίοι είναι κυρίως έργο του*

«εγώ». • Λειτουργούν όμως υποσυνείδητα και αποσκοπούν στην εξασφάλιση μιας ισορροπίας μεταξύ των τριών μερών της προσωπικότητας.

• Επομένως το «εγώ» λειτουργεί συχνά ως εξισορροπητικός μηχανισμός ανάμεσα στο «εκείνο» και το «υπερεγώ».

- 5 Με την προσέγγιση του ο Μιντ συνέβαλε στη **διχοτόμηση του εαυτού στο «εμέ» και το «εγώ»**. • Ο «εαυτός» αποδίδεται με την έννοια του κοινωνικού «εμέ» (Me) σε αντιδιαστολή με το ψυχικό «εγώ» (I). • «Το Εμέ αποτελεί τη σταθερή δομή του Εαυτού, σε αντίθεση με το Εγώ το οποίο αποτελεί την αυθόρμητη πλευρά του» • Το «εμέ» αντιπροσωπεύει την κοινωνία, δηλαδή όλο εκείνο το σύστημα των προτύπων και των αξιών που αφομοιώνονται με την κοινωνικοποίηση. • Το «εγώ» αντιπροσωπεύει τις παρορμήσεις του ατόμου, το αυθόρμητο και απρόβλεπτο μέρος του κοινωνικού του εαυτού.

**Γ3.** Πώς κατηγοριοποιούνται οι φάσεις ωρίμανσης του ατόμου στο πλαίσιο της κοινωνικοποίησης που παρέχει η παρέα συνομηλικών και πώς επηρεάζουν τα ΜΜΕ ειδικότερα τη συμπεριφορά των εφήβων με τα πρότυπα που προβάλλουν; (μονάδες 10)

- 5 Σε πολλές κοινωνίες (και ιδίως στις δυτικές) η **διαδικασία ωρίμανσης** του ατόμου αποδίδεται με έννοιες που αποτελούν ταυτόχρονα και **ταξινομικές κατηγορίες όπως «παιδί», «εφηβος» και «ενήλικος»**. • Οι παραπάνω κατηγορίες, που περιγράφουν τη φάση ωρίμανσης ή γήρανσης του ατόμου δεν είναι μόνο εργαλεία των κοινωνικών επιστημόνων, είναι ορατές και παρατηρήσιμες μέσα στις ίδιες τις ομάδες που συγκροτούν τα μέλη κάθε κατηγορίας (παρέες, λέσχες κτλ.). • Αν σκεφτούμε τι είναι αυτό που κάνει τις πιο πάνω κατηγορίες διακριτές, θα καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι αυτό που τις οριοθετεί -και επομένως διαφοροποιεί την παρέα των παιδιών από την παρέα των εφήβων ή την παρέα των ενηλίκων- είναι η εμπειρία της κοινωνικοποίησης. • Παρέες και σύλλογοι είναι μορφές (τυπικές ή άτυπες, δεν έχει και τόσο σημασία) που προσδιορίζουν τις επιλογές μας (ανήκουμε σε αυτή τη λέσχη κι όχι στην άλλη), εκφράζουν το αίσθημα του ότι ανήκουμε κάπου (επιλέγουμε αυτούς για παρέα και όχι τους άλλους) και σκιαγραφούν κομμάτι του κοινωνικού μας εαυτού ή της κοινωνικής μας ταυτότητας («είμαστε οικολόγοι» ή «είμαστε ροκάδες»).

- 5 Τι συμβαίνει όμως με τα πρότυπα συμπεριφοράς που προβάλλονται από τα **Μ.Μ.Ε. και πώς αυτά επηρεάζουν τη συμπεριφορά των εφήβων;** • Στο ερώτημα αυτό μπορούν να δοθούν ποικίλες απαντήσεις, μια και υπάρχει πλήθος αναφορών για τα πρότυπα που προβάλλονται από τα Μ.Μ.Ε. • Βέβαια η άκριτη, παθητική αποδοχή των προϊόντων των Μ.Μ.Ε. από τις πολύ νεαρές ηλικίες – θέμα που απασχολεί ευρύτερα την κοινωνία επιβάλλει την ενεργοποίηση των πολιτών, αλλά και των δημοσιογράφων, ώστε να ελέγχονται με όρους ποιότητας τα προσφερόμενα αγαθά των ηλεκτρονικών Μ.Μ.Ε. (τηλεόραση, διαδίκτυο). • Οι νέοι, ως πιο ευάλωτοι δέκτες, μιμούνται ή ταυτίζονται πολλές φορές με διάφορα είδωλα. Βέβαια η μίμηση ή η ταύτιση αυτή αντανακλά τις ανάγκες της διαφήμισης και της αγοράς και όχι τις δικές τους ανάγκες.

Μονάδες 25

## ΘΕΜΑ Δ

**Δ1.** Τι υποστηρίζουν οι θεωρίες του εκσυγχρονισμού για την εκπαίδευση και ποια μπορεί να είναι η συμβολή της εκπαίδευσης στην αλλαγή και τη βελτίωση της κοινωνίας; (μονάδες 13)

- 5 Ωστόσο το περιεχόμενο της έννοιας **«ανάπτυξη»** ποικίλλει. • Άλλοτε γίνεται αναφορά σε στόχους όπως είναι η ικανοποίηση βασικών αναγκών του πληθυσμού, η διατροφή, η στέγαση, η ιατρική περίθαλψη, η μόρφωση και άλλοτε η ανάπτυξη περιλαμβάνει την παραχώρηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την πολιτική συμμετοχή, την προστασία του περιβάλλοντος (χωρίς όμως να διευκρινίζεται πώς μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί). • Οι θεωρίες αυτές, που ονομάζονται θεωρίες του εκσυγχρονισμού, αναφέρουν ότι η επίσημη εκπαίδευση έχει μια αιτιώδη σχέση με την οικονομική ανάπτυξη. • Οι υποστηρικτές των θεωριών αυτών δηλαδή διατείνονται ότι η ποιότητα της εκπαίδευσης και των ανθρωπίνων πόρων και ο προσανατολισμός σε δυτικές αξίες μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη.

- 3 Η εκπαίδευση συμβάλλει στην **ανάπτυξη της προσωπικότητας του ατόμου και κατ' επέκταση, της κοινωνίας**. • Μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγή των στάσεων, των αντιλήψεων και των νοοτροπιών που έχει το άτομο για το περιβάλλον, τον τρόπο ζωής και τον κόσμο.

Παράδειγμα αλλαγής νοοτροπιών δείχνει και έρευνα στην οποία καταγράφεται η σχέση ανάμεσα στην εκπαίδευση και στους φορείς του ιού HIV /AIDS. • Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο πιο αρνητικός είναι κάποιος σε σεξουαλική συμπεριφορά υψηλού κινδύνου (είναι δηλαδή πιο θετικός στη χρήση προφυλακτικού).

2 Στην αγροτική Ουγκάντα της Αφρικής, από το 1995 και έως το τέλος του 20ού αιώνα, τα χαμηλότερα ποσοστά φορέων του ιού αφορούν άτομα που είχαν παρακολουθήσει κάποιες τάξεις της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (η χρήση του προφυλακτικού στις σεξουαλικές επαφές είναι συχνότερη μεταξύ των ανδρών και των γυναικών που έχουν πάει σχολείο).

3 Η ένταξη των ατόμων στο εκπαιδευτικό σύστημα φαίνεται να παρέχει τις αναγκαίες (θετικές) φαίνεται να παρέχει τις αναγκαίες (θετικές) δεξιότητες για τη μείωση ή την εξάλειψη των συμπεριφορών που σχετίζονται με έναν επικίνδυνο τρόπο ζωής (άρνηση λήψης μέτρων προφύλαξης). • Έχει επισημανθεί από την UNESCO ότι η εκπαίδευση μπορεί να σώσει ζωές, να προστατεύσει από θανατηφόρες ασθένειες, να σπάσει τον κύκλο της φτώχειας και να αποτελέσει ένα από τα κλειδιά της **οικονομικής και της κοινωνικής ανάπτυξης**.

**Δ2.** Ποιες αλλαγές προκάλεσαν οι νέες τεχνολογίες στην εκπαιδευτική διαδικασία και πράξη και ποιες νέες μορφές εργασίας δημιούργησε το διαδίκτυο; (μονάδες 12)

2.5 Αναμφισβήτητα, οι τεχνολογικοί μετασχηματισμοί βοήθησαν στην καθιέρωση νέων **εκπαιδευτικών διαδικασιών και συστημάτων παροχής εκπαίδευσης**, που εισάγουν καινούριες διδακτικές διαδικασίες, όπως είναι η εκπαίδευση από απόσταση (τηλεκπαίδευση). • Η εκπαίδευση από απόσταση μειώνει τον άμεσο και προσωπικό χαρακτήρα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ταυτόχρονα όμως καθιστά εφικτή τη σύνδεση των απομακρυσμένων περιοχών με τα αγαθά της εκπαίδευσης.

2.5 Ωστόσο, οι τεχνολογικοί αυτοί μετασχηματισμοί αφενός άλλαξαν την ίδια την **εκπαιδευτική πράξη**, αφού αμφισβητείται πια ο κλασικός τρόπος διδασκαλίας με επίκεντρο τη σχέση εκπαιδευτικού/μαθητή και αφετέρου καθιστούν απαραίτητη την αναπροσαρμογή της εκπαιδευτικής πράξης και τον προσανατολισμό της προς νέες μεθόδους μάθησης, στις οποίες κυρίαρχη θέση θα έχει η μηχανή και όχι ο άνθρωπος.

Η χρήση του διαδικτύου και η παροχή εργασίας μέσω αυτού δημιούργησαν την τηλεργασία, την οποία μπορεί κανείς να συναντήσει με τις τρεις ακόλουθες μορφές:

2 • Η **πρώτη μορφή** μοιάζει με την εργασία *φασόν* (με το κομμάτι) του 19ου αιώνα. Σ' αυτή την περίπτωση έχουμε ανεξάρτητους εργαζόμενους ή ελεύθερους επαγγελματίες που δε διαχωρίζουν το χώρο εργασίας από το χώρο του σπιτιού τους.

3 • Η **δεύτερη μορφή** διαφοροποιείται από την πρώτη λόγω της δικτύωσης που συνδέει τους υπολογιστές μεταξύ τους ή τους διαφορετικούς χώρους εργασίας σε μια πόλη, σε μια χώρα ή και σε ολόκληρο τον κόσμο. • Σε μια μορφή πιο προχωρημένη η επιχείρηση δεν είναι παρά ένα τεράστιο, καλά δομημένο, δίκτυο πληροφόρησης. • Οι εργαζόμενοι μπορούν δηλαδή να συνεργάζονται μέσω της τράπεζας δεδομένων.

2 • Η **τελευταία μορφή τηλεργασίας** λειτουργεί ως μια υπηρεσία της κεντρικής επιχείρησης. Αναφέρεται κυρίως στον τομέα των πωλήσεων και έχει αναπτυχθεί ως δίκτυο σε μη αστικές περιοχές. Με αυτό τον τρόπο δεν απαιτούνται και έξοδα ενοικίου για την επιχείρηση.

Αυτές οι νέες μορφές απασχόλησης δείχνουν τις τεράστιες αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στην οργάνωση της εργασίας. • Δείχνουν επίσης ότι η εποχή του μοντέλου εργασίας των Τέιλορ και Φορντ θεωρείται, σε γενικές γραμμές, παρελθόν. • Οι αλλαγές αυτές οφείλονται στην εμφάνιση των νέων τεχνολογιών, που αναδιάρθρωσαν τη διαδικασία παραγωγής και τις εργασιακές σχέσεις και διαμόρφωσαν μια διαφορετική εργασιακή κουλτούρα.

Μονάδες 25